

PŘEDSTAVUJEME | PREZENTUJEMY

EUROREGION

P R A D Ě D | P R A D Z I A D

PROJEKT JE SPOLUFINANCOVÁN EVROPSKOU UNIÍ
PROJEKT JEST WSPÓŁFINANSOWANY ZE ŚRODKÓW UNII EUROPEJSKIEJ

cz pl interreg IIIA

Milí čtenáři,

představujeme Vám ojedinělou publikaci vydanou k 10. výročí vzniku Euroregionu Praděd, který zastřešuje dobrovolné sdružení českých a polských spolků, svazků měst a obcí.

Vypovídá o překrásném území v česko-polském pohraničí, jeho rozmanitosti, atraktivních místech i životě lidí v něm. Jistě upoutá Vaši pozornost její grafické zpracování a zejména pak fotografie, kterým je věnován velký prostor se záměrem pohladit Vaši duši. Publikace také přináší mnoho zajímavých informací o území okresů Bruntál, Jeseník na české straně a části Opolského Slezska v Polsku. Přejeme příjemný zážitek.

Szanowni czytelnicy,

Przedstawiamy Wam wyjątkową publikację wydaną z okazji 10 rocznicy powstania Euroregionu Pradziad, który zrzesza dobrowolne stowarzyszenia czeskich związków miast i gmin oraz gminy i powiaty z polskiej strony. Folder ukazuje malowniczy obszar czesko-polskiego pogranicza, jego różnorodności, atrakcyjne miejsca i życie tamtejszych obywateli. Na pewno wszystkich zainteresuje jego opracowanie graficzne, przede wszystkim fotografie, którym poświęcono szczególną uwagę. Publikacja zawiera dużo ciekawych informacji o terenie powiatów Bruntál, Jeseník po stronie czeskiej oraz o Śląsku Opolskim po stronie polskiej. Życzymy miłej lektury.

Obsah

Spis treści

<u>1</u>	Úvod
<u>2</u>	Wstęp
<u>3</u>	Obsah
<u>4</u>	Spis treści
<u>5</u>	Příroda a historie dědictví předchozích generací
<u>8</u>	Przyroda i historia dziedzictwa dawnych pokoleń
<u>9</u>	Oblasti zdraví a relaxace
<u>12</u>	Obszary zdrowia i relaksacji
<u>13</u>	Krásná a zajímavá místa regionu
<u>14</u>	Miejsca warte odwiedzenia
<u>15</u>	Významné osobnosti
<u>16</u>	Znane postacie
<u>17</u>	EU nám pomohla zrealizovat
<u>18</u>	UE pomogła nam zrealizować
<u>19</u>	Sekretariáty Euroregionu Praděd
<u>20</u>	Biura Euroregionu Pradziad
<u>21</u>	Fakta a statistiky
<u>22</u>	Fakty i statystyka

Vydavatel - Wydawca

Euroregion Praděd
za spoluúčasti EU
Euroregion Pradziad
przy finansowym wsparciu UE

Redakce - Redakcja

Květa Kubíčková
Dušan Zapalač Gionardi
Alena Kopřivová
Zdeňka Jarmarová
Ing. Zdeněk Jarmar
Biuro Euroregionu Pradziad - polska strona

Fotografie - Fotografie

Mira Vadura.eu
Krzysztof Michniakiewicz
Galerie zúčastněných obcí a měst

Polský text - Tłumaczenie

Krystyna Foltová

Design&DTP - Układ graficzny

D. Zapalač Gionardi, www.gionardi.com

Tisk - Druk

www.rapgroup.cz

EU neodpovídá za obsah této publikace
UE nie ponosi odpowiedzialności za treść publikacji

Příroda a historie dědictví předchozích generací

Przyroda i historyczne dziedzictwo poprzednich generacji

Součástí území české části Euroregionu Praděd jsou Jeseníky charakteristické lesnatými horami, staletými pralesy, vodopády, do údolí zasazenými horskými vesnicemi a městy. Tato oblast se stala pro své klimatické a přírodní podmínky přitažlivou z hlediska turistiky a provozování zimních sportů.

V dávných časech byly jesenické hory domovem pouze pro otužilé rostliny a zvířata. Lidem se zde zprvu žít nechtělo, neboť v údolí se cítili bezpečně.

Postupem času však začali hledat nová místa k osídlení a hospodaření. Upoutaly je horské louky s bohatstvím trávy, a tak se na hřebenech objevily ovce, krávy i kozy. Objevila se i první stavení, kde pastevci přebývali od jara do zimy.

Dřevěné bohatství hor bylo po staletí využíváno jako zdroj paliva pro tavicí pece za účelem výroby železa a skla. S počátkem 19. století vznikala turistika, která se stala velkou módou. Lidé vytvářeli organizované skupiny a chodili pohromadě. Lákala je nejvyšší hora Praděd (1492 m), jež se vypíná mezi horskými hřebeny a nabízí výhledy na okolní vrcholy i hluboká údolí. První chýše, útulek před nepřízní počasí, stála na jejím vrcholu již začátkem 19. století. Brzy však nestačila, a tak byla roku 1903 vystavěna kamenná věž, vysoká 32,5 m.

Téměř před sto lety k nám přišlo z Norska lyžování, kterému se říkalo „jízda na ski“. Tou dobou byla hospodářská stavení v Jeseníkách přestavěna na první horské chaty, sloužící návštěvníkům hor.

Wspólną częścią Euroregionu Pradziad są góry Jesioniki, dla których charakterystyczne są zalesione góry, stuletnie puszcze, wodospady i leżące w dolinach wioski i miasta.

Obszar, dzięki warunkom klimatyczno-przyrodniczym, jest atrakcyjny dla turystyki i uprawiania sportów zimowych. W dawnych czasach Jesioniki sprzyjały występowaniu rzadko spotykanych gatunków roślin i zwierząt. Początkowo ludzie z trudem przyzwyczajali się do ciężkich warunków górskich, jednak z biegiem czasu oczarował ich górski krajobraz z rozległymi pastwiskami, na których stopniowo wypasali stada owiec, krów i kóz. Pojawiły się też pierwsze chaty, gdzie mieszkali pastuszkowie. DREWNO uzyskiwane z wycinki lasów wykorzystywano jako opał w piecach hutniczych do wyrobu żelaza i szkła. W XIX wieku nastąpił rozwój turystyki. Zaczęto organizować wyprawy po górskich szlakach, a wyzwaniem było zdobycie najwyższego szczytu Pradziad (1492 m n.p.m.). W miejscu dzisiejszego przekaźnika radiowego początkowo stało drewniane schronisko, do którego w 1903 roku dobudowano kamienną wieżę o wysokości 32,5 m.

Narciarstwo w Czechach ma bardzo krótką tradycję, bowiem dopiero przed niespełna stu laty notuje się pierwsze wzmianki o tzw. „jeździe na ski”, co dało początek współczesnemu narciarstwu. Zainicjowało to konieczność dostosowywania istniejących zabudowań dla potrzeb przybywających turystów, tworząc tym samym pierwsze schroniska.

Krnov

Poutní kostel Panny Marie Sedmibolestné i nedaleká rozhledna stojící na vrchu Cvilín tvoří neodmyslitelnou dominantu města Krnova. Každoročně se zde pořádá několik poutí k Panně Marii, které navštěvuje mnoho věřících z širokého okolí. Hlavní pouť se koná vždy v září.

Kościół p.w. Marii Matki Bolesnej i niedaleka wieża widokowa na górze Cvilin górują nad miastem Krnov. Co roku przybywają tu pielgrzymki do Marii Panny, w których biorą udział wierni z okolicy. Odpust główny odbywa się zawsze we wrześniu.

Dívčí Hrad - Gród dziewczęcy

Obec Dívčí Hrad vznikla jako podhradí gotického hradu původního jména Děvčice, Device. První písemná zmínka pochází z roku 1385. V 15. století, byl hrad pobořen, v 16. století přestavěn na renesanční zámek a v průběhu 17. století zbarokizován. Hrad je bohužel veřejnosti nepřístupný, je ale možno si domluvit individuální návštěvu.

Gmina „Dívčí Hrad“ powstała jako podgrodzie gotyckiego grodu o pierwotnej nazwie „Děvčice“, „Device“. Pierwsze pisemne wzmianki pochodzą z roku 1385. W XV wieku gród został zniszczony, w XVI wieku przebudowany na zamek renesansowy i w XVII wieku został przebudowany w stylu barokowym. Niestety nie jest dostępny dla zwiedzających, ale istnieje możliwość umówienia się na zwiedzanie indywidualne.

Jeseník

Nespornou dominantou města Jeseníku je rozhledna na Zlatém chlumu, pozorovatelná už z blízkého polského příhraničí. Jsou z ní nádherné výhledy na celé pásmo Hrubého Jeseníku. Byla oficiálně otevřena 3. září 1899. Stavba je 26 metrů vysoká a je celá z kamene - až na prvních asi pět metrů, které jsou z cihel. Na vyhlídkovou plošinu, kterou lemují zubaté cimbuří, vystoupáte po dřevěných schodech.

Dominującą nad miastem Jeseník jest wieża widokowa na Złotym chlumu, widoczna już z polskiego pogranicza. Widać z niej całe pasmo Grubego Jesionika. Oficjalnie została otwarta 3 września 1899. Wieża zbudowana częściowo z kamienia i częściowo z cegły, ma 26 m wysokości.

Mikulovice

Kostel sv. Mikuláše je nejvýznamnější dominantou obce Mikulovice, je největším kostelem na Jesenícku. V roce 1550 byl postaven dřevěný kostel, který byl r. 1582 přestavěn a presbytář byl opatřen kamenným klenutím. Další změny byly provedeny mezi léty 1651-1666 a do věže byly umístěny 3 zvony. V roce 1903 byl kostel stržen a na stejném místě postaven nový.

Kościół Św. Mikołaja jest szczególnym miejscem gminy Mikulowice. Jest największym kościołem w powiecie Jeseník. W 1550 roku został zbudowany drewniany kościół, który w 1582 roku przebudowano. Prezbiterium zostało oparzone kamiennym sklepieniem. Następnym zmian dokonano w latach 1651 - 1666, a na wieży umieszczono 3 dzwony. W 1903 roku kościół zburzono i na tym samym miejscu zbudowano nowy.

Rýmařov

Harrachovský zámek - rozsáhlé šlechtické sídlo, původně renesanční tvrz z let 1520 - 1530, přestavěné na konci 16. století na zámek. Raně barokní přestavba istrijským stavitelem Alessandrem Cannevalem r.1662 - 1663 a dostavěna v pozdně barokním stylu Gottfriedem Weisserem v letech 1763 - 1765 a upravená v 19. až 20. st. Součástí komplexu je též zámecký park, torzo arboreta.

Harrachowski Zamek - rozległa rezydencja szlachecka, pierwotnie twierdza renesansowa (1520 - 1530), pod koniec XVI wieku została przebudowana na zamek barokowy. Przebudowę rozpoczął istrijski budowniczy Alessandro Canneval, a w latach 1763 - 1765 skończył ją Gottfried Weisser. Cała przebudowa została dokończona na przełomie XIX i XX wieku. Do kompleksu zamkowego należą również park, korpus dawnego arboretum.

Dinopark Krasiejów - Paleontologické náleži

Największą atrakcją turystyczną Gminy Ozimek stało się wykopisko paleontologiczne na terenie nieczynnej już kopalni itów w Krasiejowie. W trakcie badań odkryto tam najstarsze w świecie szczątki gadów i ptaków, pochodzące sprzed 230 mln lat w tym 3 kompletne szkielety pradirozaurów, wśród których znalazł się prawdziwy fenomenem odkrywczy, najstarszy roślinożerny przedstawiciel linii genealogicznej w Europie *Sileurus Opolensis*.

Největší turistickou atrakcí obce Ozimek se stalo paleontologické naleziště, nacházející se na území bývalého dolu na těžbu jílu v Krasiejowie. V průběhu výzkumu byly objeveny na světě nejstarší zbytky hadů a plazů z doby před 230 mil. let, tři kompletní kostry pradirozaurů a opravdový fenomén - nejstarší býložravec v Evropě *Sileurus Opolensis*.

Gród Rycerski Byczyna - Rytířský hrad Byczyna

Byczyna, miasto położone w północnej części euroregionu, posiada swoisty urok dawnych miast średniowiecznych. Zabudowa pozwala poczuć ducha dawnych czasów, a liczne atrakcje, nie tylko te spod znaku zabytków, przyciągają całe rzesze turystów. Na początku maja pod murami miasta rozgrywa się Międzynarodowy Festyn Rycerski oraz popularyzowana jest wiedza na temat średniowiecza.

Byczyna, město v severní části euroregionu, s půvabem středověku. Ze zástavby dýchající duch dávných dob a množství kulturních akcí přitahují mnoho turistů. Na začátku května se pod hradbami města koná Mezinárodní Rytířská slavnost, která je tématicky zaměřená na oblast středověku.

Muzeum Wsi Opolskiej - Muzeum Opolské obce

Zabytki na wolnym powietrzu w Muzeum Wsi Opolskiej stanowią reprezentatywną ilustrację warunków bytu ludności wiejskiej zamieszkującej tereny nad Odrą w okresie od XVIII do pocz. XX wieku. Zasadniczą część kolekcji muzealnej stanowi 47 przeniesionych do muzeum i odbudowanych obiektów architektury wiejskiej.

Památky ve volné přírodě v Muzeu Opolské obce názorně představují podmínky života vesnického lidu obývajícího území nad Odrou v období od 18. do 20. století. Jádro muzejní sbírky tvoří 47 přenesených a obnovených staveb vesnické architektury.

Szlakiem Zamków i Pałaców Euroregionu Pradziad Moszna Cestou zámků a pláců Euroregionu Pradęd - Moszna

Zamek w Mosznej jest jednym z najbardziej znanych zabytków po polskiej części Euroregionu Pradziad. Ma w sobie coś zadziwiającego, to bajkowe cudo zaskakuje ogromem i fantazją. Wyniosłe wieże i strzeliste iglice połączone z dużymi oknami, a także neogotyckie krążganki dodają temu miejscu dozę tajemniczości.

Zámek v Mosznej je jednou z neznámějších památek na polské straně Euroregionu Pradęd. Má v sobě něco obdivuhodného, pohádkové kouzlo, které překvapuje svou velikostí a fantazií. Vysoké štíhlé věže ve spojení s velkými okny a taky neogotické ochozy dávají tomuto místu dávku tajemna.

Paczków Polskie Carcassonne - Paczkow polské Carcassonne

Paczków założono w pobliżu już istniejącej, starszej osady, od której nowe miasto i dawna warownia wzięły nazwę. Atrakcją turystyczną są dobrze zachowane średniowieczne mury obronne, wysokie na 9 metrów, zbudowane z kamienia łamanego, otaczające miasto regularnym owalem o długości 1200 metrów oraz brama obronna, dzięki którym miasto nazwano polskim Carcassonne.

Paczków byl založen poblíž již existující starší osady, od níž nové město a dávná tvrz získaly jméno. Turistickou atrakcí jsou zchovalé středověké obranné zdi: Vysoké 9 metrů, postavené z lámaného kamene. Zeď ve tvaru pravidelného oválu - dlouhá 1200 m a brána daly městu název „Polské Carcassonne“.

Lázně Karlova Studánka

Uzdrowisko Karlova Studanka

Oblasti zdraví a relaxace

Obszary zdrowia i odpoczynku

Lázně Karlova Studánka leží v nadmořské výšce průměrně 800 m. n. m., těsně na východní straně Pradědu (1492 m), nejvyšší hory Moravy a pohoří Jeseníků, v alpskoromantickém údolí šumící Bílé Opavy. Lesní svahy, obklopující lázně, stoupají na severozápadě až k Pradědu, na severu, jihu a východě nepřevyšují 1000 m, ustupují krásnému údolí otevřenému k jihu, které je ze všech stran chráněno proti drsným a prudkým větrům. Jehličnatý les, který Lázně obklopuje, má zvláštní půvab a ve vyšších polohách má charakter pralesa. Je součástí přes 1000 km čtverečních velkého lesního území, zasahujícího do rezervace v okolí Pradědu. Proto mají lázně Karlova Studánka čistý vzduch bez znečištění. Kromě toho leží daleko od průmyslových oblastí. Tradice říká, že je zde nejčistší vzduch ve střední Evropě. Navzdory své vysoké poloze mají lázně v důsledku své chráněné polohy poměrně mírné podhorské podnebí a nejsou zde mlhy. Mnohdy jsou zde chladnější noci.

Možno konstatovat, že v úctě a vděčnosti k přírodě může nabídnout její dary k léčbě chronických nemocí dechového ústrojí, alergikům, astmatikům, bronchitikům, těm, kdo zápasí s chronickými nemocemi plic, či HCD, včetně pooperačního doléčování, všem, kdo mají imunitní problémy a potřebují se zotavit. Zapomínat nesmíme ani na možnost zde poléct onkologické pacienty. Jim totiž pobyt ve zdejším klimatu nejen může zlepšovat obranyschopnost imunitní, ale zejména i psychickou odolnost, která velmi často hraje zásadní roli v uzdravování. Lázně Karlova Studánka nabízejí ideální turistické podmínky ve středu Chráněné krajinné oblasti Jeseníky, v zimě výborné sněhové podmínky - lyžařské vleky v místě i v blízkém okolí, běžecké tratě.

Sanatorium Karlova Studánka leží na střední výšce 800 m n. p. m., na východní straně štítu Praděd (1492 m), nejvyšší hory Moravy a pohoří Jeseníků, v romantické dolině šumící rzeki Bílá Opava. Lesní svahy, obklopující sanatorium, stoupají na severozápadě až k Pradědu, na severu, jihu a východě nepřevyšují 1000 m, ustupují do krásné doliny otevřené na jih, která je ze všech stran chráněna před silnými a drsnými větry. Iglasy les, který obklopuje sanatorium, má osobitý půvab, a v vyšších partiích má charakter puszczy. Jest częścią zajmującego ponad 1000 km kwadratowych masywu leśnego, sięgającego do rezerwatu w okolicy góry Praděd. Dlatego Sanatorium Karlova Studánka ma czyste powietrze bez zanieczyszczeń. Poza tym leży daleko od terenów przemysłowych. Tradycja mówi, że jest tu najczystsze powietrze w Europie Środkowej. Pomimo wysokości sanatorium ma, dzięki korzystnemu położeniu, stosunkowo łagodny, podgórski klimat. Nie występują tu mgły, często zdarzają się chłodne noce.

Profil leczniczy obejmuje : choroby układu oddechowego (przewlekłe stany zapalne dróg oddechowych, astmę, rozedmę). Pomoc tutaj znajdują chorzy po różnych operacjach, którzy mają problem z immunizacją i potrzebują rekonwalescencji. Uzdrowisko specjalizuje się w organizacji pobytów dla osób po onkologicznych zabiegach.

W Karlowej Studance są idealne warunki do uprawiania rekreacji i turystyki w śródchronionego obszaru Jeseníki. Zimą czynne są wyciągi narciarskie oraz trasy do narciarstwa biegowego.

Lázně Dolní Lipová Uzdrowisko Dolni Lipowa

Lázně Dolní Lipová jsou klimatické lázně s celoročním provozem. Specializací je léčba lupénky (i s kloubními projevy), ekzémů všeho druhu, kožních chorob z povolání, akné (trudoviny) a jiných chronických kožních onemocnění. Dále se specializují na léčení poruch metabolismu cukru (diabetes), zvýšené činnosti štítné žlázy a stavů po operaci štítné žlázy, obezity a poruch lipidového metabolismu. Jsou zde střediska letní i zimní turistiky, čemuž odpovídá i značný počet ubytovacích zařízení, většinou penzionů, hotelů, ale i ubytování v soukromí. V létě je zde možnost absolvování mnoha turistických a cykloturistických tras.

Z přírodních zajímavostí lze uvést například blízké Jeskyně Na Pomezí, krasové útvary s bohatou krápníkovou výzdobou a jezírky, které vznikly v masívu krystalického vápence jesenického krasu. Neméně atraktivní je i sedačková lanová dráha, vedoucí z nedaleké Ramzové až na vrchol Šeráku. V zimě láká návštěvníky hlavně sjezdové lyžování (lyžařské areály Lázeňský vrch a Miroslav, lyžařský vlek v Horní Lipové) a také četnost běžeckých tras. Co se týká okolí, je možno navštívit rozhlednu na Zlatém chlumu, rašeliniště na Revízu, krytý bazén v České Vsi, či zámek v Javorníku.

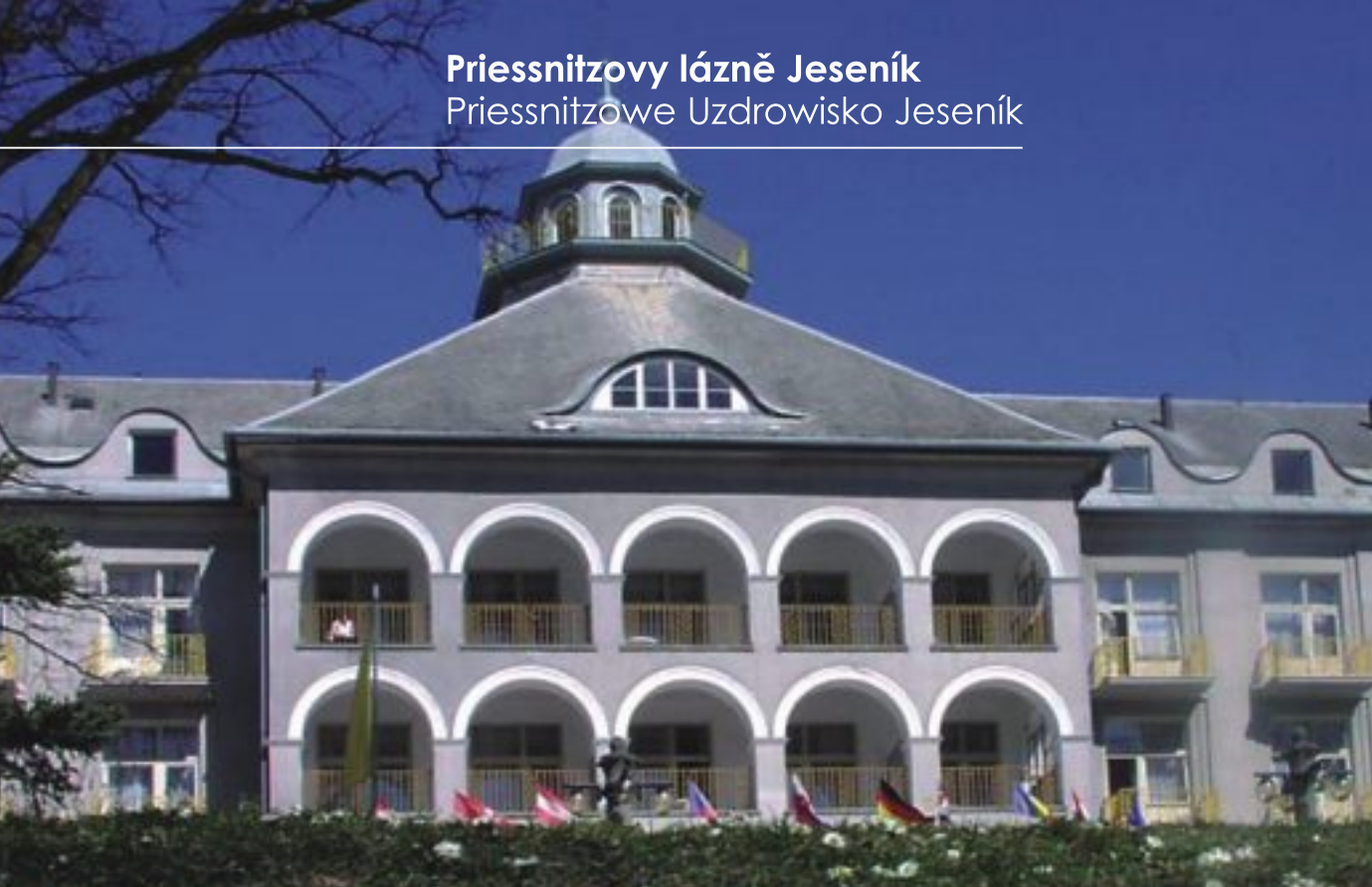
zdroj <http://lipova-lazne.turistik.cz/cs/>

Uzdrowisko Dolni Lipowa jest uzdrowiskiem, które działa całorocznie. Specjalnością jest leczenie łuszczycy i różnych egzemów, zawodowych chorób skóry, pryszczycy i innych chronicznych chorób skóry. Specjalizuje się także w leczeniu cukrzycy, podwyższonej czynności tarczycy, otyłości, zaburzeń przemiany materii. Na tym obszarze znajduje się dużo pensjonatów, hoteli i kwater prywatnych. W lecie można organizować wycieczki piesze i rowerowe. Do atrakcji przyrodniczych można zaliczyć jaskinie „Na Pomezí” (formacje krasowe z bogatymi dekoracjami naciekowymi i jeziorkami, które powstały z krystalicznego masywu wapienia jesenickiego krasu). Niemniej atrakcyjna jest krzesetkowa kolejka linowa z niedalekiej Ramzowej aż na sam szczyt górski „Šerak” Zimą czynne są wyciągi narciarskie (areal narciarski „Lázeňský vrch”), można również uprawiać narciarstwo biegowe. W okolicy można zwiedzić wieżę widokową na Złotym Chlumu, torfowisko Rejvíz, basen w Czeskiej Vsi, czy zamek w Jeseniku.

Priessnitzovy lázně Jeseník

Priessnitzowe Uzdrowisko Jeseník

Priessnitzovy léčebné lázně, Lázně Jeseník leží na svazích Studničního vrchu asi 2 km od města Jeseník. Komplex lázní je zasazen do krásné přírody s mimořádně příznivými klimatickými podmínkami v nadmořské výšce 620 m n.m. V blízkém okolí vyvěrá na 75 pramenů se studenou vodou. Jsou vhodné pro léčení horních a dolních cest dýchacích, potíží krevního oběhu, nervové soustavy a vegetativního nervstva, ale i pro krátkodobé ozdravné a regenerační pobyty. Nabízejí ubytování v lázeňském hotelu Priessnitz a jeho dependancích.

V Jeseníku se léčí netuberkulózní nemoci horních a dolních cest dýchacích, a to především díky vhodnému horskému klimatu. Dále potíže krevního oběhu, nervové soustavy a vegetativního nervstva a také poruchy výměny látkové a žláz s vnitřní sekrecí, poruchy pohybového aparátu, duševní poruchy, nemoci kožní a nemoci ženské. V kontextu českého lázeňství je to velké spektrum nemocí. Navštívíte-li Lázně Jeseník nebo jiné jesenícké lázně, uděláte-li si výlet do okolí - například Jeskyně Na Pomezí, Medvědí kámen, Ramzová, Kouty nad Desnou, nebo do okolních měst - bude to jistě příjemným zpestřením lázeňského pobytu. Zdroje:

Tereza Semotánová www.relaxuj.cz články Tradice lázeňství v horské oblasti

Priessnitzowe Uzdrowisko lecznicze, Uzdrowisko Jeseník znajduje się na zboczach „Studničního vrhu” około dwóch kilometrów od miasta Jeseník. Komplex uzdrowiska umieszczony jest w przepięknej okolicy charakteryzującej się sprzyjającymi warunkami klimatycznymi, 620 m n.p.m. W okolicy wyływa 75 źródeł z zimną wodą. Stosowane są one przy leczeniu górnych i dolnych dróg oddechowych, problemach obiegu układu krwionośnego, układu nerwowego, a także przy krótkich pobytach regeneracyjnych. Zakwaterować się można w hotelu Priessnitz lub jego oddziałach. W Jeseníku leczy się niegruźlicze choroby górnych i dolnych dróg oddechowych, a to przede wszystkim dzięki odpowiedniemu klimatowi górskiemu. Leczy się tu także problemy układu krwionośnego, systemu nerwowego, zaburzenia przemiany materii, gruźlicę, wydzielenia wewnętrzne i aparatu ruchowego, choroby umysłowe, skórne i kobiece. W kontekście czeskiej balneologii jest to szeroki zakres leczonych chorób. Jeżeli odwiedzić uzdrowisko Jeseník, lub inne jeseníckie uzdrowisko, wycieczka w okolicy np. „Jeskyně Na pomezí”, „Medvědí kámen”, „Ramzová”, „Kouty nad Desnou” albo do innych okolicznych miast będzie na pewno przyjemnym urozmaicheniem pobytu zdrowotnego.

Dvě jezera Euroregionu Praděd Dwa jeziora Euroregionu Pradziad

Vodní bohatství
Bogactwo wodne

Polská část Euroregionu Praděd je tím pravým rájem pro turisty a milovníky přírody. Protože matka příroda byla skoupá a nedopřála tomuto regionu přirozený vznik jezer, byla zde vybudována jezera umělá. Dvě velká vodní díla, jezero Nyské a Otmuchovské, leží poblíž polsko-české hranice.

Jezero Nyské (patřící do Chráněné krajinné oblasti Otmuchosko-Nyské) je místem hnízdění mnoha druhů ptáků a zarybnění je natolik různorodé druhově, že zde lze ulovit, téměř jakoukoliv rybu. Jezero je známe především jako místo letního odpočinku a rekreace. Díky čisté vodě, písčitém plážím a hlídaným koupalištím jezero vytváří dokonalé podmínky k relaxaci a provozování vodních sportů. Sluneční paprsky lze chytat při jízdě v kajaku, loďce, na jachtě nebo windsurfingovém prkně. Ze břehu jezera se naskytá nádherný pohled na blízké Opavské hory, Rychlebské hory, Zlaté hory a Brdy. V dálce můžeme spatřit vrchol Pradědu. Zárukou spokojeného odpočinku je dokonalé mikroklima, sousedství smíšeného lesa a rovněž dobře připravené ubytování a stravování pro potřeby turistů. Nejlepším příkladem je Nyské Středisko rekreace, které nabízí turistům ubytování v nevelkém hotelku, chatkách a prostor pro stanování a kempování. Je zde taky přístav, půjčovna sportovního nářadí především pro vodní sporty, hlídané koupaliště a hřiště.

Občas se přece jen najde okamžik, kdy člověk zatouží obohatit se duševně a to mu umožní sousedství jezera s městem

Nysa. Na místě zvaném „Slezský Řím“ (postavené po vzoru starodávné fontány del Tritone Berninego) se každý znalec historie přenesse do dob dávno minulých, třeba při návštěvě starodávné pruské obranné tvrze. Taky milovníci sakrálního umění zde najdou něco pro sebe. Vzhledem k faktu, že Nysa byla mnoho let sídlem Wroclawského biskupství, nachází se zde katedrála sv. Anežky a sv. Jakuba z XV. století, velmi zachovalý (uvnitř) barokní kostel sv. Petra a Pavla a rovněž v barokním stylu postavené Solné náměstí. Směrem na západ od Nysy se dostaneme k Otmuchovskému jezeru, technickému skvostu inženýrského umění. Je jednou z největších retenčních nádrží v Polsku. Situované je v malebném prostředí horského panorámatu od Pradědu k Sněžníku. Na březích jezera jsou rozestata mnohá rekreační střediska s písčitými plážemi, dají se zde provozovat téměř všechny vodní sporty a taky rybolov. Blízkost jednoho z nejstarších měst na území Slezska-Otmuchowa, které leží na historické obchodní stezce, vedoucí z Nysy do Kłodzka, způsobuje, že kraj je vyhledávaným turistickým místem.

Svoje stopy v podobě nádherných památek, jako např. biskupský zámek, zde zanechala příslušnost k Wroclawskému biskupství. Za zmínku stojí i barokní kostel zasvěcený sv. Mikuláši a Františku Ksaverovi a radnice s unikátními slunečními hodinami. Otmuchow je znám v celém Polsku i za hranicemi z tradiční slavnosti „Léto květin“, která je organizována již více jak třicet let. Díky tomu se Otmuchow říká „Město květin“.

Polska strona Euroregionu Pradziad to prawdziwe eldorado dla turystów i miłośników przyrody. Choć Natura poskąpiła tutaj jezior z prawdziwego zdarzenia, zaradcono temu budując sztuczne. Dwa duże akweny wodne Jezioro Nyskie i Otmuchowskie położone są blisko granicy polsko-czeskiej. Jezioro Nyskie (należące do Otmuchowsko-Nyskiego Obszaru Krajobrazu Chronionego), jest miejscem gniazdowania wielu gatunków ptaków a rybostan jest na tyle bogaty pod względem gatunkowym, że złowić tu można prawie wszystko, jednak Jezioro znane jest przede wszystkim jako miejsce letniego wypoczynku i rekreacji. Dzięki czystej wodzie, piaszczystem plażom i strzeżonym kąpieliskom jezioro stwarza doskonałe warunki do wypoczynku i uprawiania sportów wodnych. Tutaj można łapać promyki słońca pływając kajakiem, łódką, żaglówką czy na desce windsurfingowej i utrwać piękną opaleniznę wiatrem. Z brzegów jeziora rozciąga się piękny widok na pobliskie Góry Opawskie, Rychlebskie, Złote i Bardzkie. W oddali widoczny jest również szczyt Pradziada. Gwarancją udanego wypoczynku jest doskonały mikroklimat, sąsiedztwo lasu mieszanego oraz dobrze przygotowane dla potrzeb turystów zaplecze noclegowe i gastronomiczne. Najlepszym tego przykładem jest Nyski Ośrodek Rekreacji, który oferuje turystom nieduży hotelik, domki kempingowe, pole namiotowe i kempingowe. Posiada również port jachtowy, wypożyczalnię sprzętu wodnego, strzeżone kąpielisko oraz boisko sportowe.

Kiedy jednak nadejdzie moment, w którym wypoczywający zapragnie wzbogacić się duchowo, to pobliskie sąsiedztwo Jeziora z miastem Nysa stwarza mu taką możliwość. W miejscu tym zwanym „Śląskim Rzymem” (od wybudowanej na

wzór starożytnej fontanny del Tritone Berniniego) każdy koneser zabytków i historii przeniesie się w czasy ubiegłe odwiedzając chociażby starodawną pruską twierdzę obronną. Również miłośnik sztuki sakralnej odnajdzie coś dla siebie zważywszy na fakt, iż Nysa przez wiele lat była stolicą Biskupstwa Wrocławskiego. Tutaj znajduje się Katedra p.w. Św. Agnieszki i Św. Jakuba z XV wieku oraz kościół p.w. Św. Piotra i Pawła ze świetnie zachowanym wnętrzem barokowym oraz wybudowany także w stylu barokowym Rynek Solny.

Kierując się na zachód od Nysy dojedziemy nad Jezioro Otmuchowskie techniczny cud sztuki inżynierskiej. Jest ono jednym z największych zbiorników retencyjnych w Polsce. Jezioro jest usytuowane w malowniczym krajobrazie panoramy gór od Pradziada po Śnieżnik. Na obrzeżach jeziora rozlokowane są liczne ośrodki wypoczynkowe z piaszczystymi plażami, można tu uprawiać prawie wszystkie sporty wodne, a także wędkarstwo.

Bliskie sąsiedztwo z jednym z najstarszych miast na Śląsku Otmuchowem, leżącym na dawnym historycznym szlaku handlowym wiodącym z Nysy do Kłodzka, sprawia, że kraina ta jest niezmiernie często odwiedzany miejscem przez turystów. Również tutaj przynależność do biskupstwa wrocławskiego wycisnęła swoje piętno w postaci wspaniałych zabytków sztuki jak np.: zamek biskupi. Godnym uwagi jest również barokowy kościół pod wezwaniem św. Mikołaja i Franciszka Ksawerego, a także ratusz ze swoim unikatowym zegarem słonecznym. Otmuchów jest znany w całej Polsce i poza jej granicami z cyklicznej imprezy Lato Kwiatów, która jest organizowana już od ponad trzydziestu lat. Dzięki temu Otmuchów nosi nazwę „Miasta Kwiatów”.

Opavské hory Góry Opawskie

Opavské hory jsou nejvýchodněji ležící částí Sudet na území Polska. Mimo malé části (cca 40 km²) jsou neobyčejně kouzelným a atraktivním pásmem. Nejvyšším vrcholem je Biskupská Kopa (889 m n.m.), z níž se nabízí impozantní pohled na - z jedné strany okolí Głuchotaz a jezera Nyské a Otmuchowské a z druhé strany vyšší, ležící na území České republiky Jeseníky s nejvyšším vrcholem Praděd (1492 m.n.m.). Na tomto vrcholku se nachází turistický hraniční přechod, rozhledna a horská chata. V bezprostředním sousedství Biskupské Kopy se nacházejí ještě další vrcholky jako jsou Stříbrná Kopa (785 m n.m.), Zámecká hora (571 m n.m.) a Šindelná (538 m n.m.), které spolu tvoří lesnatý horský masiv, vhodný k pěší turistice a cyklistice. Jiným charakteristickým bodem okolí je masiv Parkové hory, jehož součástí jsou tři vrcholy: Přední Kopa (467 m n.m.), Střední Kopa (543 m n.m.) a Zadní Kopa (527 m n.m.). Spolu vytvářejí hřbet dlouhý 5 km. Značené trasy jsou vhodné jak pro turisty, tak i cyklisty.

Dalším atraktivním prostředím je např. údolí Zlatého potoka, které se mezi Jarňoňůvkem a Porzywnou značně zužuje, čímž vzniká malebný přelom v délce 4 km. Údolí Bystřého potoka se ostře zařezává do úbočí Přední Kopy a přelom řeky Bílé Głucholazské v délce 2,5 km.

S ohledem na bohatost a atraktivitu krajiny vznikl v roce 1988 přírodní park „Opavské hory“, který je součástí opolských přírodních parků o rozloze 4625 ha. Území splňuje podmínku unikátnosti flory a fauny a také značné druhové rozmanitosti. Vysoký stupeň zalesnění zaručuje přirozený výskyt zvířecí populace.

Opavské hory si zaslouží zvláštní pozornost jako území s osobitou geologickou skladbou a výskytem vzácných minerálů a kovů, s čímž je spojeno hledání a těžba ložisek, hlavně zlata.

V této lokalitě se nachází několik stanovišť navrhovaných mezi neživé přírodní památky, důležité ke zdokumentování geologických událostí přírodovědeckých cílů. Přírodní bohatství spolu s turistickým zázemím činí Opavské hory neobyčejně atraktivním místem k odpočinku, turistice, cyklistice a lyžování. Předností zdejších turistických tras je rozmanitost obtížnosti, díky čemuž si na své přijde nezkušený amatér i náruživý turista.

Góry Opawskie są najdalej na wschód położonym fragmentem Sudetów na obszarze Polski. Mimo niedużej powierzchni (ok.40 km²) są one pasmem niezwykle uroczym i atrakcyjnym. Najwyższym wzniesieniem jest Biskupia Kopa (889 m n.p.m.), z której rozciąga się przepiękny widok z jednej strony na okolice Głuchotaz i znajdujące się niedaleko Jezioro Nyskie i Otmuchowskie, a z drugiej strony na wyższe, leżące już w Czechach Góry Jeseníki z najwyższym szczytem Praděd (1492 m n.p.m.). Na szczycie tym znajduje się turystyczne przejście graniczne, wieża widokowa oraz górskie schronisko PTTK. W bezpośrednim sąsiedztwie Biskupiej Kopy znajdują się jeszcze inne wzniesienia tj. Srebrna Kopa (785 m n.p.m.), Góra Zamkowa (571 m n.p.m.) i Szynzielowa (538m n.p.m.), tworząc zalesiony masyw górski, stwarzający dogodne możliwości do uprawiania turystyki górskiej pieszej, jak i rowerowej. Innym charakterystycznym punktem okolicy jest masyw Góry Parkowej (Góra Chrobrego) złożony z trzech szczytów: Przedniej Kopy (467 m n.p.m.), Średniej Kopy (543 m n.p.m.) i Tylnej Kopy (527 m n.p.m.), które tworzą grzbiet o długości 5 km, gdzie można wędrować po oznakowanych szlakach pieszych, jak również uprawiać kolarstwo górskie. Innymi krajobrazowo atrakcyjnymi miejscami są np.: Dolina Złotego Potoku, która między Jarňoňówkiem a Pokrzywną znacznie się zwęża, tworząc malowniczy przełom na długości 4 km, Dolina Bystrego Potoku o długości ok. 4 km, ostro wcinająca się w zbocze Przedniej Kopy, przełom rzeki Białej Głuchotaskiej o długości ok. 2,5 km.

Ze względu na dużą wartość oraz atrakcyjność krajobrazu w roku 1988 został utworzony Park Krajobrazowy „Góry Opawskie” wchodzący w skład Opolskich Parków Krajobrazowych, zajmujący powierzchnię 4625 ha. Obszar ten spełnia warunki unikalności flory i fauny, a także jej znacznej różnorodności. Wysoki stopień zalesienia zapewnia naturalność zespołów zwierzęcych.

Góry Opawskie zastępują na szczególną uwagę jako obszar o swoistym stylu budowy geologicznej i występowaniu tu rzadkich minerałów i kruszców, co łączyło z poszukiwaniem i eksploatacją złóż, głównie złota.

Na obszarze gór znajduje się kilka stanowisk proponowanych jako pomniki przyrody nieożywionej ważnych dla dokumentacji zdarzeń geologicznych i celów dydaktyczno krajobrazowych stanowiących również przyrodnicze atrakcje turystyczne. Walory przyrodnicze i krajobrazowe wraz z zagospodarowaniem turystycznym czynią z Gór Opawskich niezwykle atrakcyjne miejsce do wypoczynku, jak również dla uprawiania turystyki pieszej, rowerowej i narciarskiej. Dużą zaletą tutejszych szlaków pieszych jest znaczne zróżnicowanie ich trudności, dzięki czemu jedne z nich może przejść niedoświadczony amator, inne zaprawiony, wytrawny turysta.

Foto: Krzysztof Michniakiewicz

Významná osobnost / Znana postać Vincenz Priessnitz

V souvislosti s Lázněmi Jeseník je nutné hned zkraje popsat důležitost osobnosti velkého propagátora a léčitele Jeseníka, Vincenze Priessnitze (1799 - 1851).

Jeho léčebná metoda byla velmi prostá: léčení nejruznějších chorob pramenitou studenou vodou zevně i vnitřně, tedy vodoléčba. Návrat k přírodě, to je to, co Priessnitz propagoval. Síla jeho léčby spočívala právě ve stoprocentní víře v přírodní síly. Individuální přístup k pacientovi, léčba nikoli nemoci, ale člověka jako takového. Cílem léčby bylo posílení životních funkcí, činnost všech orgánů a především lidské vůle.

Právě „vodnímu doktorovi“ vděčí Lázně Jeseník za svoji existenci a pozdější slulost. Ve své době byl Priessnitz velmi populární, znala ho celá Evropa, stavěly se pomníky na jeho památku, psaly se o něm knihy, a to vše proto, že Priessnitz dokázal vyléčit některé „již ztracené případy“ a vrátit jim zdraví a sílu.

Na školu mladý Vincenz neměl moc času. Otec brzy onemocněl, tíha polních prací gräfenberských statků jeho rodiny spočívala právě na něm. Jeho školou byla proto příroda a především voda a její účinky. Fatálním zážitkem bylo pak těžké Vincenzovo zranění, když ho přejel vůz tažený splašeným koněm. Tak dlouho si přikládal na žebra studené obklady, až se k údivu všech uzdravil. Začal pomalu uzdravovat další lidi.

Jeho sousedi byli nejdříve plni závisti, ale když pochopili, že z jeho činnosti mohou mít užitek i oni tím, že pacienti u sebe ubytují - tak začali rázem spolupracovat. To ovšem nebyl případ okolních lékařů, kteří proti tomuto nestudovanému felčaroví rozpoutali kampaň, jejímž výsledkem bylo odsouzení za fušerství a nedovolené léčení. Priessnitz se však odvolal a pro nedostatek důkazů byla jeho žaloba stažena. Mohl sice provozovat „očistné lázně“, nekonečné soudy se s ním však táhly ještě dlouho. Až konečně roku 1838 po odborném posouzení mohl založit „klasické“ lázně, protože jeho metody byly uznány jako pozoruhodný objev v oblasti zdravotnictví. Priessnitz postavil lázně, které nesmírně prosperovaly (a dodnes tomu tak je), byl několikrát vyznamenán. Zub času je však věčný a boj s ním neúprosný. Přestože Priessnitz dodržoval přísně stanovenou životosprávu, denně vstával ve čtyři hodiny, koupal se ve studené lázni, nepil a nekouřil, jeho pracovní vyčerpání přispělo k silnému vyčerpání. Vleklé spory, nepřestávající osočování a pomluvy mu také nepřidaly - Priessnitzova představa, že některé z jeho dělí převezme celoživotní dílo a bude je dále rozvíjet, zůstal pouhým snem, ale Lázně Jeseník stále existují a Priessnitzovy metody stále používají.

Uzdrowisko „Jesenik“ wiąże się ze znaną postacią lekarza Vincenza Priessnitza (1799-1851). Jego znaną terapią leczenia była hydroterapia (schorzenia leczyl zimną promienistą wodą). Propagował powrót na łono przyrody, mocno wierzył w jej siłę. Indywidualnie podchodził do każdego chorego człowieka. Celem jego kuracji było wzmocnienie funkcji życiowych, czynności wszystkich narządów wewnętrznych a przede wszystkim ludzkiej woli.

Vincenz Priessnitz przyniósł Uzdrowisku „Jesenik“ ogromną popularność i sławę. W swych czasach był znanym lekarzem, znana go cała Europa. Jego prace bardzo szanowano, ponieważ potrafił wyleczyć nawet nieuleczalnie chorych. Na jego cześć wybudowano wiele pomników, pisano książki o jego metodach pracy i życiu.

Młody Vincenz na naukę nie miał wiele czasu, podczas choroby swego ojca musiał ciężko pracować w gospodarstwie domowym. Inspiracją była dla niego wszystkim przyroda, woda i jej lecznicze właściwości. Swoją metodę leczenia najpierw zastosował na sobie. Kiedy został potrącony przez woz, potamane żebra leczyl obkladami z zimnej wody.

Po tym wydarzeniu postanowił leczyl ludzi. Jego sąsiedzi początkowo byli zazdrośni, jednak po pewnym czasie zrozumieli sens leczenia i rozpoczęli współpracę z młodym „ z n a c h o r e m “ , p o m a g a l i chorych kwaterować we swoich domach. Całkiem inaczej postąpili lekarze - osądziły go z niestosownego i złego leczenia. Priessnitzowi udało się obronić i w 1838 r. założył kąpiele „klasyczne“. Metody leczenia zostały ocenione jako wielkie odkrycie, skutecznie stosowane do dnia dzisiejszego.

Chociaż ostro przestrzegał ustalonego trybu życia, codziennie wstawał o godzinie czwartej, kąpał się w zimnej wodzie, nie palił i nie pił, jego tryb życia przyczyniło się do całkowitego wyczerpania.

Nieustanne sprzeczki, obmówianie i oszczerstwa również nie pomogły mu.

Marzenie Priessnitza , że ktoreś z jego dzieci będzie dalej kontynuowało jego pracę, okazało się nierealne. Jednak Uzdrowisko „Jesenik“ nadal jest czynne i metody stosowane.

Významná osobnost / Znana postać Filip Robota

Filip Robota- odvážný a odhodlaný obránce polského jazyka a národnosti, učitel polskosti ve Slezsku se narodil 30. dubna 1841 v Gostonii, okres Prudnik. Rodiče snili o tom, že jejich syn bude učitelem a bude učit slezské děti. Své vzdělání začal v rodné vsi v německé dvouřídce a zkoušku dospělosti složil na učitelském semináři v Głogówku. Tam měl Filip obrovské štěstí - mohl si zdokonalit rodný jazyk. Pod vedením výborných pedagogů a specialistů získal důkladné vzdělání pedagogické, didaktické, metodické a hudební.

Mladý Filip jako adjunkt (neboli pomocník) nastoupil ve škole v Bełku, okres Rybnik. Pracoval tam 4 roky v nebyvale těžkých podmínkách, neboť ve třídě bylo 150 žáků, kteří se vzdělávali v malé školní místnosti. Byl nedostatek knížek a pracovních pomůcek.

Robota se věnoval polskému jazyku s velkou láskou, mnohem hůř na tom byl s hodinami němčiny. Byl přeložen a získal práci v Starých Tarnovicích. Tam se setkal se silným centrem polského národního hnutí a jeho vůdci, což vedlo k tomu, že Robota se začal aktivně zapojovat do akcí uvědomování národního slezského lidu. Tehdy vznikly jeho spisovatelské prvotiny. Byl ochráncem jazyka a bojoval za něj. Vyjimečně ostře vystupoval proti zaneřádění rodného jazyka germanismy. Jeho velkým snem bylo získání pracovního místa v Prudniku. Ten sen se mu splnil začátkem školního roku 1871-1872. Dne 11. 5. 1871 tam přijal pracovní místo na obecné škole. Současně vyučoval v odborné škole tělocvik a sborový zpěv.

V roce 1870 vydal modlitební knížku, ve které se mimo sebraných kostelních písní objevily i čtyři krásné sborové písně, jichž byl autorem. V roce 1872 vydal svou nejdůležitější knihu „Malý sborník, čili sbírka písní pro polské školy“. Byla to 24-stránková knížka s 25 velmi pečlivě vybranými písněmi.

V rodinném životě Robota mnoho štěstí neměl. Dvakrát ovdověl, děti z aní jednoho manželství nevzešly. Do posledních dnů svého života hrával na varhany v klášteře Františkánů v Prudniku a to především z lásky k hudbě. Tam se rozhodl zrealizovat sen svého života, stavbu jeskyně. Byl nejen autorem nápadu, ale i projektu jeskyně. V nalezené závěti lví podíl majetku věnoval na realizaci svého nápadu. Šest metrů vysokou jeskyňi nakonec zrealizovali podle projektu Andrzeje Bolczyka.

Zemřel 17.května 1902 v Prudniku. Občané Prudniku v roce 1960 u příležitosti 700. výročí města umístili na zdi domu, kde bydlel, památnou tabuli.

Filip Robota odvážný i zdecydovaný obrońca języka polskiego i narodowości, nauczyciel polskości na Śląsku urodził się 30 kwietnia 1841 r. w Gostonii, w powiecie prudnickim. Rodzice marzyli o tym, by ich syn został nauczycielem i nauczał śląskie dzieci. Rodzice Filipa mieli realne szanse wykształcić syna jako nauczyciela. Rozpoczął swoją edukację w rodzinnej wsi od niemieckiej dwuklasówki. Wreszcie ukończył egzaminem dojrzałości seminarium nauczycielskie w Głogówku. Tu miał szczęście, mogąc w doskonalić język ojczysty. Pod kierunkiem wspaniałych pedagogów i specjalistów zdobył gruntowne wykształcenie: pedagogiczne, dydaktyczne i metodyczne oraz muzyczne. Młody Filip jako adiutant (czyli pomocnik) objął posadę nauczycielską w Bełku, w powiecie rybnickim. Pracował tam 4 lata w niezwykle trudnych warunkach, bo klasa liczyła 150 dzieci, które uczyły się w małej izbie szkolnej. Brak było pomocy naukowych. Robota wiele serca poświęcał językowi polskiemu, natomiast o wiele gorzej szło mu z lekcjami niemieckiego, z tego to powodu Robota dostał przeniesienie do Starych Tarnowicach. Tam zetknął się z silnym ośrodkiem polskiego ruchu narodowego i jego przywódcami co spowodowało, że Robota czynnie włączył się w akcję uświadamiania narodowego ludu śląskiego. Wtedy też doszło do jego pierwszych prób pisarskich. Bronił języka i walczył o język. Szczególnie ostro występował przeciwko zachwaszczaniu języka ojczystego wyrazami niemieckimi.

Jego marzeniem była praca w Prudniku. To marzenie spełniło się, z początkiem roku szkolnego 1871/1872 objął posadę szkole elementarnej. Jednocześnie uczył także w szkole zawodowej, prowadząc ćwiczenia gimnastyczne oraz chór.

Wydął w 1870 r. modlitewnik, w którym poza zebranymi pieśniami kościelnymi znalazły się m.in. 4 piękne pieśni chóralne antyfony jego autorstwa. W 1872 r. wydał swoją najważniejszą książkę „Mały śpiewnik, czyli zbiór pieśni dla szkół polskich”. Była to 24-stronicowa książeczka z bardzo starannie dobranymi 25 pieśniami.

W życiu rodzinnym nie zaznał szczęścia. Dwukrotnie owdowiał, ale nie doczekał się dzieci. Do ostatnich dni życia Robota grywał na organach. I właśnie tam postanowił zrealizować największe marzenie swojego życia - budowę grotę. W odnalezionym testamentie lwią część majątku przeznaczył na realizację swego pomysłu. Wysoką na 6 metrów grotę zbudowano ostatecznie wg projektu o. Andrzeja Bolczyka. Śmierć zaskoczyła go 17 maja 1902 r. w Zielone Świąta. Mieszkańcy Prudnika w 1960 r. z okazji 700-lecia miasta Prudnika, umieścili na ścianie domu, w którym mieszkał tablicę pamiątkową.

EU nám pomohla zrealizovat projekty česká část - projekty czeska część

Společnou cestou k rozvoji Euroreg. Praděd
Euroregion Praděd - česká část
INTERREG IIIA

Společná česko-polská cvičení hasičských
sborů - obec Bílá Voda
INTERREG IIIA

Mezinárodní výtvarný plenér Život Krnova
pohledem zvenčí - Město Krnov
INTERREG IIIA

Lesní slavnost k záchraně hradu Kobrštejn
Spolek přátel Vrbenska
INTERREG IIIA

Dny Euroregionu Praděd - Vrbenské slavnosti
Vrbno pod Pradědem
INTERREG IIIA

Linhartovské kulturní léto
Město Albrechtice
INTERREG IIIA

Vlakem za poznáním
partnerského města Nysy - Město Jeseník
INTERREG IIIA

Jeseník se baví
MKZ Jeseník
INTERREG IIIA

Krnovské Hudební slavnosti
Krnov
INTERREG IIIA

Lidé kolem Pradědu
Město Vrbno + Głogówek
INTERREG IIIA

UE pomogła nam zrealizować

Projekty polską część - Projekty polska część

Międzynarodowe Zawody Drwali
w Bobrowie
INTERREG IIIA

Euroliga Piłki Siatkowej Dziewcząt
PRADZIAD II
PHARE CBC

Odra rzeką integracji europejskiej
Pływadło 2006
INTERREG IIIA

Rozwój turystyki w Gminie
Ozimek
PHARE CBC

Promocja bezpiecznej turystyki
przygranicznej
INTERREG IIIA

Ścieżki rowerowe
Euroregionu Pradziad
PHARE CBC

Międzynarodowy Plener Malarski 2006
Gmina Strzeleczyki oczami artystów
INTERREG IIIA

Zamki i Pałace
Euroregionu Pradziad
PHARE CBC

Mundial Przedszkolaków
o Puchar Pradziada 2006
INTERREG IIIA

Międzynarodowy turniej
piłki wodnej
PHARE CBC

Sekretariáty - česká část

Biuro - czeska część

Vznik Euroregionu Praděd

Po dvoustranných kontaktech zástupců municipalit z českých a polských příhraničních oblastí v území okresů Bruntál a Jeseník, iniciovaných podpisem dohody mezi vládami České republiky a Polské republiky o přeshraniční spolupráci z roku 1994, byla dne 2. července 1997 v Jeseníku podepsána rámcová dohoda o vytvoření česko-polského euroregionu, Euroregionu Praděd. Za českou stranu dohodu podepsali předšedové sdružení obcí Bruntálska, Jesenicka, Osoblažska, Rýmařovska a Vrbenska. Za polskou stranu představitelé sdružení rozvoje obcí povodí Osoblahy a turistické unie Země Niské. Bylo dohodnuto, že euroregion nebude mít společné sídlo, ale každá národní část bude mít sídlo v rámci svého území. Sídlem české části byl zpočátku Bruntál, od r.2005 je sídlem Vrbno p.P.. Na polské straně je sídlem Prudnik. Obě části začaly používat společný znak, který byl vytvořen nedlouho po podpisu dohody. Aktivita přeshraniční spolupráce byly za několik dní po podpisu dohody na čas přerušeny nenadálými povodněmi z července 1997, které před představitele obcí a měst postavily důležitější priority, obnovu vodou poničené infrastruktury a celkového života v postižených oblastech.

Sekretariát - česká část

Sekretariát, i když byl součástí orgánů euroregionu, nebyl na české straně zřízen. Od 2.3.1999 činnost tajemnice euroregionu vykonávala paní ing. Anna Zónová, z místa svého trvalého pobytu, Moravského Berouna.

Tento stav se postupně stával předmětem trvalé kritiky. Euroregion Praděd se ucházel o činnosti spojené s implementací programu přeshraniční spolupráce Phare CBC-Společný fond malých projektů a zřízení sekretariátu, kanceláře s celodenním provozem a zastupitelností pro potřeby zřídování se stalo nezbytností. Rada euroregionu na svém zasedání konaném dne 11. 10. 2001 využila nabídky města Vrbna pod Pradědem a odsouhlasila zřízení sekretariátu Euroregionu Praděd ve Vrbně pod Pradědem s účinností od 1. 1. 2002 na adrese městského úřadu. V průběhu prvního pololetí 2005 se sekretariát oddělil od městského úřadu, a přesídlil na novou adresu, Nové Doby 111, kde má sídlo doposud. Na místo tajemnice euroregionu a současně funkci finančního manažera Fondu mikroprojektů byla přijata od 1. 12. 2005 slečna Alena Kopřivová. Od 1. 1. 2006 byl sekretariát z důvodu výkonu činnosti administrace Fondu mikroprojektů posílen o novou pracovníci, projektového manažera, paní Zdeňku Jarmarovou.

Powstanie Euroregionu Pradzjad

Euroregion Pradzjad to ponadgraniczne polskoczeskie porozumienie samorządów lokalnych. Powstał 2 lipca 1997 roku w Jeseníku na mocy umowy ramowej podpisanej przez przedstawicieli Stowarzyszenia Rozwoju Gmin i Dorzecza Osobłogi i Unii Turystycznej Ziemi Nyskiej ze strony polskiej oraz stowarzyszeń samorządów czeskich z powiatów Bruntal i Jeseník. Nazwa pochodzi od najwyższego w okolicy szczytu górskiego (Praděd 1491 m n.p.m.). Ustalono, że Euroregion nie będzie miał wspólnej siedziby, ale każda część będzie miała siedzibę po swojej stronie granicy. Siedzibą po czeskiej stronie był początkowo Bruntal, a od lutego 2005 roku jest Vrbno pod Pradědem. Po stronie polskiej jest to Prudnik. Obie części euroregionu posiadają wspólne logo, które powstało niedługo po podpisaniu umowy. Ze strony czeskiej Euroregion Pradzjad tworzą związki gmin: bruntalskich, osoblażskich, rymarzowskich, vrbeńskich, jesenickich, karniowskich, Harty Śląskiej.

Współpraca transgraniczna była kilka dni po podpisaniu umowy na pewny czas przerwana powodzią w lipcu 1997, która nastawiła przed przedstawicielami gmin i miast ważniejsze priorytety.

Biuro czecka część

Biuro, chociaż było częścią czeskich organów euroregionu, długo nie miało swojej siedziby. Od 02. 03. 1999 roku kierownikiem biura była pani Inż. Anna Zónová, która funkcje wykonywała z miejsca zamieszkania, Morawski Beroun. Ten fakt stał się przedmiotem trwałej krytyki. Euroregion Pradzjad starał się o zadania związane z interpretacją programu współpracy terytorialnej PHARE CBC Wspólny Fundusz Małych Projektów i powstanie sekretariatu stało się niezbędne. Rada Euroregionu na swym posiedzeniu dnia 11. 10. 2001 przyjęła ofertę miasta Vrbno pod Pradzjadem i potwierdziła urządzenie Biura Euroregionu Pradzjad we Vrbnie pod Pradzjadem od dnia 01. 01. 2002 przy Urzędzie Miejskim. W pierwszym półroczu 2005 roku biuro odłączyło się od Městského Úřadu i do dnia dzisiejszego ma adres Nové Doby 111. Na miejsce kierownika Euroregionu i funkcję menedżera finansowego Funduszu Mikroprojektów została przyjęta pani Alena Kopřivová. Od 01. 01. 2006 sekretariat pełni również funkcję administratora Funduszu Mikroprojektów i w związku z tym przyjęto nowego pracownika, menedżera projektowego panią Zdeňkę Jarmarovą.

Sekretariát - polská část

V prosinci roku 2000 byl slavnostně otevřen sekretariát Euroregionu Praděd, který má dodnes sídlo v reprezentativních prostorách prudnické radnice. Několik let funkci tajemníka vykonával pan Radostaw Roszkowski. Od ledna roku 2007 jeho povinnosti převzala paní Małgorzata Paściak.

Nad finančními záležitostmi od prvopočátku bdí paní Iwona Pakuła-Isalska. V roce 2004 nastoupila jako specialista paní Marta Gardyan. Díky úspěšné realizaci svěřených úkolů (FMP PHARE CBC, IS INTERREG IIIA) se náš sekretariát neustále rozvíjí a od ledna roku 2007 naše řady posílil pan Krzysztof Winkler.

Euroregion Praděd získal možnost využití předstupných unijních prostředků pomocí Společného fondu malých projektů PHARE CBC edice 1996, 1999-2003. Osobní aktivita členů kolektivu umožnila našim žadatelům realizovat 97 projektů při dosažení vysokého hodnocení využití unijních prostředků.

Další výzvou pro nás byl program Společné iniciativy INTERREG IIIA Česko-Polsko, který se rozběhl ihned po vstupu Polska do Evropské unie. Přestože realizace byla komplikovaná a formální, naše zkušenosti získané z dřívějších let umožnily uzavření 59 projektů s dofinancováním více než 2 mln. PLN.

Před námi jsou nové výzvy a naděje. Pro léta 2007-2013 Evropská unie vyčlenila na polsko-českou přeshraniční spolupráci více než 220 mln EUR. Tyto prostředky umožní našim žadatelům rozvoj současných předsevzetí a realizaci nových nápadů.

Předsedové - česká část

Ustavující schůze výkonného orgánu Rady euroregionu se konala 17. února 1998 ve Městě Albrechticích. Zde byli zvoleni zástupci obcí a měst za členy Rady euroregionu a současně byla provedena volba předsedy. Tím se stal pan Ing. Ivo Vykopal, zástupce obce Město Albrechtice. Pan Ing. Vykopal se zhostil své role výborně, ale po čtyřech letech ze své funkce odstoupil. Rada euroregionu konaná dne 16. 12. 2002 jeho rezignaci přijala a současně zvolila nového předsedu, pana Ing. Zdeňka Jarmara, zástupce města Vrchního Pradědu. Za dobu působení ve funkci předsedy se zasloužil o ekonomickou stabilizaci a zvýšení prestiže euroregionu. Od roku 2007 vykonává funkci předsedy Mgr. Petr Procházka, starosta města Jeseník.

Předsedové - polská část

V průběhu let funkci předsedy Rady euroregionu plnili zodpovědně: pan Romuald Kamuda, pan Jan Szawdylas, pan Marek Radom a pan Józef Skiba. Dva posledně jmenovaní byli současně předsedové výboru Sdružení polských obcí Euroregionu Praděd. V současné době funkci předsedy výboru a předsedy Rady euroregionu vykonává pan Radostaw Roszkowski.

Biuro - polska część

W grudniu 2000 roku uroczystie otworzono Biuro Euroregionu Pradziad, ktore funkcjonuje do dzis dnia w reprezentacyjnej siedzibie prudnickim Ratuszu. Przez szereg lat funkcje kierownika biura sprawowal Radostaw Roszkowski.

Od stycznia 2007 roku obowiazki jego przejeta Malgorzata Pasciak, nasz wieloletni pracownik.

Nad stroną finansową Stowarzyszenia od początku jego istnienia czuwa Iwona Pakuła Isalska, jako główny księgowy. Biuro nasze nie mogłoby się obejść bez Marty Gardyan specjalisty, która dołączyła do zespołu w 2004 roku. Dzięki sprawniej realizacji zleconych zadań (FMP PHARE CBC, IW INTERREG IIIA) biuro nasze wciąż się rozwija, od stycznia 2007 roku jest z nami nowy pracownik Krzysztof Winkler.

Euroregion Pradziad otrzymał możliwość skorzystania z przedakcesyjnych środków unijnych zarządzając Wspólnym Funduszem Małych Projektów PHARE CBC edycje 1996, 1999-2003. Osobiste zaangażowanie członków zespołu pozwoliło nam i naszym Beneficjentom zrealizować 97 projektów przy osiągniętym bardzo wysokim wskaźniku wykorzystania środków unijnych. Następnym wyzwaniem okazał się dla nas program Inicjatywy Wspólnotowej INTERREG IIIA Czechy-Polska, który zaczął funkcjonować już po przyjęciu Polski do Unii Europejskiej. Pomimo, że jego realizacja okazała się bardziej skomplikowana i sformalizowana, nasze doświadczenie zdobyte we wcześniejszych latach pozwoliło na zakontraktowanie 59 projektów na ponad 2 mln PLN dofinansowania. Przed nami nowe wyzwania i nadzieje.

Na lata 2007-2013 Unia Europejska przeznaczyła na polsko-czeską współpracę terytorialną ponad 220 mln EUR. Środki te pozwolą naszym Beneficjentom na rozwinięcie istniejących już przedsięwzięć i realizację nowych pomysłów.

Przewodniczący - czeska część

Spotkanie założycielskie organu wykonawczego Rady Euroregionu, odbyło się 17 lutego 1998 roku w Městě Albrechticích. Spośród przedstawicieli gmin i miast członkowskich wybrano Radę Euroregionu i przewodniczącą. Został nim Pan Inż. Ivo Vykopal, przedstawiciel Gminy Město Albrechtice. Pan Inż. Vykopal pełnił funkcję wiceprzewodniczącego, ale po czterech latach ze swej funkcji ustąpił. Rada Euroregionu w dniu 16.12.2002 przyjęła jego rezygnację i zaraz wybrała nowego przewodniczącą Pana Inż. Zdeňka Jarmara przedstawiciela Miasta Vrchní Praděd. Ten pełnił swą funkcję do 18.01.2007r. W roku 2007 został wybrany nowy przewodniczący Mgr. Petr Procházka, Burmistrz Miasta Jeseník.

Przewodniczący - polska część

Na przestrzeni lat funkcję przewodniczących Rady Euroregionu pełnili odpowiednio: Romuald Kamuda, Jan Szawdylas, Marek Radom oraz Józef Skiba. Dwaj ostatni byli jednocześnie Prezesami Zarządu Stowarzyszenia Gmin Polskich Euroregionu Pradziad. Obecnie funkcję Prezesa Zarządu oraz Przewodniczącego Rady Euroregionu pełni pan Radostaw Roszkowski.

Členské obce české části

Gminy członkowskie czeskiej części

1 — Andělská Hora	26 — Karlovice	51 — Stará Červená Voda
2 — Bohušov	27 — Kobylá nad Vidnavkou	52 — Stará Ves
3 — Bělá pod Pradědem	28 — Krasov	53 — Staré Heřminovy
4 — Bernartice	29 — Krnov	54 — Supíkovice
5 — Bílá Voda	30 — Leskovec nad Moravicí	55 — Světlá Hora
6 — Brantice	31 — Lipová-lázně	56 — Svobodné Heřmanice
7 — Bruntál	32 — Lichnov	57 — Široká Niva
8 — Břidličná	33 — Liptaň	58 — Třemešná
9 — Čaková	34 — Ludvíkov	59 — Tvrdkov
10 — Černá Voda	35 — Malá Morávka	60 — Úhelná
11 — Česká Ves	36 — Malá Štáhle	61 — Úvalno
12 — Děřřichov nad Bystřicí	37 — Město Albrechtice	62 — Václavov u Bruntálu
13 — Dívčí Hrad	38 — Mikulovice	63 — Valšov
14 — Dolní Moravice	39 — Nová Pláň	64 — Velká Kraš
15 — Hlinka	40 — Oborná	65 — Velká Štáhle
16 — Horní Benešov	41 — Osoblaha	66 — Velké Kunětice
17 — Horní Město	42 — Ostružná	67 — Vidnava
18 — Horní Životice	43 — Písečná	68 — Vlčice
19 — Hradec-Nová Ves	44 — Razová	69 — Vrbno pod Pradědem
20 — Janov	45 — Rusín	70 — Vysoká
21 — Javorník	46 — Rýmařov	71 — Zátor
22 — Jeseník	47 — Ryžoviště	72 — Zlaté Hory
23 — Jindřichov	48 — Skorošice	73 — Žulová
24 — Jiřřikov	49 — Slezské Pavlovice	74 — Lomnice
25 — Karlůva Studánka	50 — Slezské Rudolřice	

Členské obce polské části

Gminy członkowskie polskiej części

1 — Biata	12 — Niemodlin	23 — Reńska Wieś
2 — Byczyna	13 — Nysa	24 — Rudniki
3 — Głogówek	14 — Olszanka	25 — Skoroszyce
4 — Głuchotazy	15 — Opole	26 — Strzeleczy
5 — Grodków	16 — Otmuchów	27 — Tułowice
6 — Kamiennik	17 — Ozimek	28 — Walce
7 — Kędzierzyn-Koźle	18 — Paczków	29 — Zdzeszowice
8 — Korfantów	19 — Pakořawice	30 — Powiat Brzeski
9 — Krapkowice	20 — Polska Cerekiew	31 — Powiat Nyski
10 — Lubrza	21 — Prószków	32 — Powiat Prudnicki
11 — Łambinowice	22 — Prudnik	

Statistika

Statystyka

Rozloha celého území činí 6 058 km² a na obou stranách hranice zde žije 765 000 obyvatel. Délka společné česko - polské hranice je 199,8 km. Členy polské části tvoří 29 obcí (gmin) a 3 okresy (powiaty), které patří do Opolského vojvodství, s celkovou rozlohou cca 4.158 km² a počtem cca 632 tisíc obyvatel.

Českou část tvoří 74 měst a obcí z okresů Jeseník a Bruntál s celkovým počtem obyvatel téměř 133 tisíc. Rozloha činí cca 1 900 km².

Průměrný věk obyvatel v Euroregionu Praděd české části je 35,5 let

Čerpáno ze statistiky Úřadu práce v Bruntále

Průměrný věk obyvatel v Euroregionu Praděd polské části je 38,5 let

Čerpáno ze statistiky US Opole

Powierzchnia całego obszaru wynosi 6 058 km² i po obu stronach granicy mieszka 765 000 obywateli. Wspólna polsko-czeska granica wynosi 199,8 km. Członkami polskiej części jest 29 gmin i 3 powiaty, które leżą w Województwie Opolskim na obszarze około 4 158 km², liczba mieszkańców to około 632 000. W skład czeskiej części wchodzi 74 miasta i gminy z powiatów Jeseník i Bruntal, całkowita liczba ludności to 133 000. Obszar to około 1 900 km².

Przeciętny wiek obywateli Euroregionu Pradziad .
czeskiej części to 35,5 roku. .

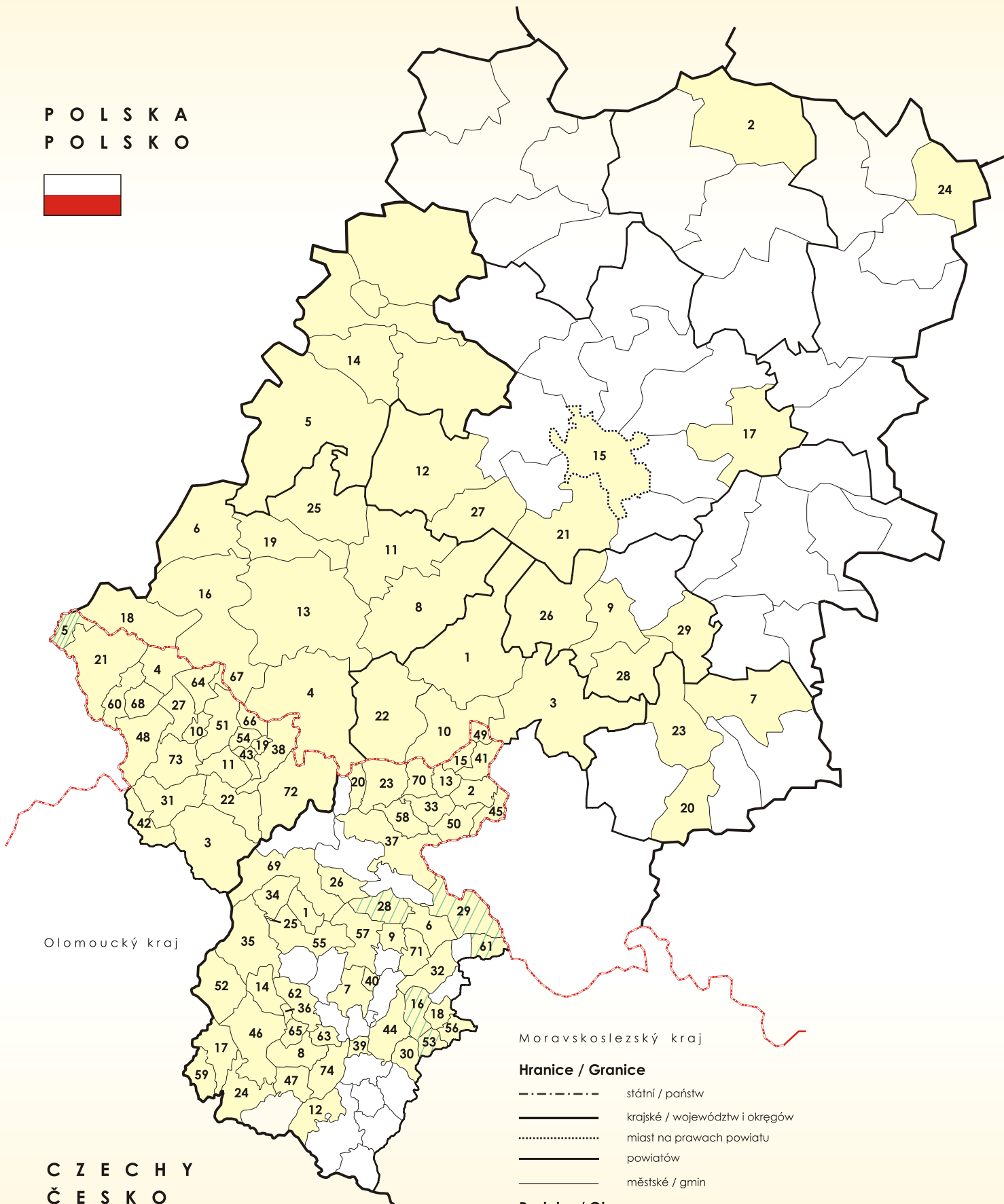
Źródło: statystyki Urzędu Pracy Bruntal. .

Przeciętny wiek obywateli Euroregionu Pradziad .
po stronie polskiej to 38,5 roku. .

Źródło: Urząd Statystyczny Opole. .

P O L S K A
P O L S K O

Olomoucký kraj

Moravskoslezský kraj

Hranice / Granice

- státní / państw
- krajské / województw i okręgów
- miast na prawach powiatu
- powiatów
- městske / gmin

Rozloha / Obszar

- náležící do dvou euroregionů
należący do dwóch euroregionów
- Euroregionu / Euroregionu

C Z E C H Y
Č E S K O

The background is a solid blue color with a pattern of five light blue stars arranged in a descending diagonal line from the top left towards the bottom right. Overlaid on this are several large, semi-transparent, wavy lines that create a sense of movement and depth.

www.europraded.cz
www.europradziad.pl